

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Ivonou Šubrtovou ve věci žalobce: **O. K.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí** se sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 1. 2016, č. j. MPSV-2016/18663-918, ve věci příspěvku na péči, **t a k t o :**

- I. **Žaloba s e z a m í t á .**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 28. 1. 2016 bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Úřadu práce ČR - krajské pobočky v Hradci Králové ze dne 8. 10. 2015, č. j. 92942/2015/HKR, kterým žalobci nebyl přiznán příspěvek na péči, neboť podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) ze dne 29. 4. 2004 č. 883/2004 o koordinaci systému sociálního zabezpečení (dále jen „Nařízení“) a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. 9. 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 883/2004, žalobci nevznikl nárok na příspěvek na péči.

Správní orgán I. stupně v odůvodnění rozhodnutí uvedl, že podle článku 11 Nařízení musí osoba podléhat právním předpisům jen jednoho členského státu. Podle čl. 24 odst. 2 Nařízení nese náklady na věcné dávky příslušná instituce členského státu určená tak, že má-li důchodce nárok na věcné dávky podle právních předpisů jediného členského státu, nese náklady příslušná instituce tohoto členského státu.

Dále uvedl, že Evropský soudní dvůr v přelomovém rozsudku Molenaar C-160/96 výslovně stanovil, že příspěvek na péči je považován za „dávku v nemoci“. Příspěvek na péči tak spadá do věcného rozsahu Nařízení dle čl. 3 jako peněžitá dávka v nemoci, kterou poskytuje příslušná instituce členského státu, který je kompetentní k úhradě zdravotní péče, i když daná osoba v tomto státě nemá bydliště. Z uvedeného dále plyne, že nárok na příspěvek na péči u osob spadajících do osobního rozsahu Nařízení není odvozen od místa trvalého pobytu ani od občanství, a to ani u občanů ČR.

Nárok na příspěvek na péči v ČR má osoba podléhající koordinačním nařízením jen v případě, že podléhá, pokud jde o zdravotní pojištění, českým právním předpisům (tj. že je českým zdravotním pojištěncem). Pokud žalobce uvedenou podmínku nesplňuje, není oprávněnou osobou k přiznání příspěvku na péči.

Rozhodujícím kritériem pro posouzení nároku na český příspěvek na péči je účast osoby ve veřejném zdravotním pojištění v důsledku posouzení příslušnosti k právním předpisům členského státu. Pokud je žalobce pojištěn u zdravotní pojišťovny v jiném členském státě (česká zdravotní pojišťovna je výpomocná), pak mu nárok na příspěvek na péči v ČR nevznikne. V průběhu řízení pak bylo prokázáno, že žalobce je poživitelem pouze slovenského důchodu a česká Všeobecná zdravotní pojišťovna je pojišťovnou výpomocnou, nesplňuje tedy podmínky pro přiznání nároku na příspěvek na péči podle české právní úpravy.

V odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí žalovaný konstatoval obsah odvolání žalobce se závěrem, že příslušnost k právním předpisům u příspěvku na péči se odvozuje z článku 11 a násl. Nařízení. Příspěvek na péči je ve smyslu Nařízení považován za dávku v nemoci a příslušnost k jeho poskytování se dále řídí speciálními pravidly pro poskytování těchto dávek dle čl. 17 a násl. Nařízení. Žalovaný dále uvedl, že jde-li o občana „jiného“ členského státu, který pobírá důchod pouze z „jiného“ členského státu EU a na území ČR nevykonává výdělečnou činnost, podléhá, pokud jde o dávky v nemoci, právním předpisům členského státu, který mu poskytuje důchod, ten také kryje náklady na jemu poskytnuté věcné dávky (zdravotní péči) ve smyslu čl. 24, 25, a 29 Nařízení. Pokud je občan zdravotně a sociálně pojištěn v jiném členském státě a nevykonává výdělečnou činnost na území ČR, podléhá předpisům příslušného „jiného“ členského státu EU, a to i v případě, že má trvalý pobyt na území ČR. Takové osoby pak nemají od ČR nárok na dávky v nemoci, což příspěvek ve smyslu Nařízení (čl. 11 a násl., čl. 21), je. Žalovaný uvedl, že úřad práce v rámci úřední činnosti zjistil, že žalobce pobírá důchod ze Slovenské republiky a dále pobírá rozdíl mezi českým a slovenským důchodem přiznaný v souladu se zákonem č. 582/1991 Sb. v rámci odstranění tvrdosti zákona. Dospěl k závěru, že prvoinstanční orgán postupoval v souladu s právními předpisy i Nařízením, a proto jeho rozhodnutí jako správné potvrdil. Poučil žalobce i o možnosti řešení své situace a) podáním podnětu k přezkumnému řízení (dle § 94 až 99 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, b) podáním žaloby ke krajskému soudu.

Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce včas podanou žalobou, v níž zopakoval skutečnosti uvedené ve svém odvolání proti prvoinstančnímu rozhodnutí. Uvedl, že od vyučení celý život pracoval v ZVU Hradec Králové (od 1. 9. 1950 do 16. 11. 1990). V roce 1990 byl pro nadbytečnost odvolán a odešel na osm měsíců

pracovat na Slovensko. Když se vrátil do ČR, musel vrátit kartu slovenské pojišťovny, omezenou datem konce platnosti. Byla mu odejmuta karta Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR (VZP) a dostal toliko náhradní výpomocnou, která platí pouze v ČR a v případě pobytu na Slovensku slouží k ošetření. Poprvé požádal o příspěvek na péči 9. 2. 2011, přiznán mu nebyl, neboť pobírá důchod ze Slovenské republiky. Nyní si dne 9. 4. 2015 podal novou žádost, a přestože byl lékařem uznán osobou závislou ve II. stupni závislosti, bylo opět rozhodnuto, že na příspěvek na péči nemá nárok, protože pobírá důchod ze Slovenské republiky. Jeho opakované žádosti o převod důchodu do ČR nebylo vyhověno. ČSSZ mu vyplácí rozdíl mezi českým a slovenským důchodem (na základě odstranění tvrdosti zákona). Dále uvedl, že žádost o příspěvek na péči ve Slovenské republice nepodával, neboť na Slovensku tento příspěvek pobírá pečující osoba a jeho žena pro změnu nesplňuje podmínky pro přiznání příspěvku na péči na Slovensku. Příspěvek na péči tak za stávajícího stavu, přestože splňuje zdravotní kritéria, nemůže získat ani v ČR ani na Slovensku. K žalobě doložil potvrzení o délce zaměstnání v ČR - ZVÚ Hradec Králové (od 1. 9. 1950 do 16. 11. 1990), potvrzení o době zaměstnání v SR - SES Želiezovce (od 19. 11. 1990 do 31. 8. 1993), žádost o starobní důchod podaný ve Slovenské republice, rozhodnutí o starobním důchodu ze Slovenské republiky, potvrzení VZP ČR ze dne 5. 11. 2012, že žalobce je pojištěn dle mezinárodních smluv – Nařízení č. 883/2004, dopis ČSSZ Praha o vyplácení rozdílu mezi českým a slovenským důchodem. Navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení a přiznal mu náhradu nákladů řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě shrnul, že své rozhodnutí zdůvodnil aplikací Nařízení a judikaturou Evropského soudního dvora (rozsudek Molenaar C-160/96), z níž vyplývá, že příspěvek na péči je považován za dávku v nemoci, kterou poskytuje příslušná instituce členského státu, který je kompetentní k úhradě zdravotní péče, i když daná osoba v tomto státě nemá bydliště. Poukázal na čl. 11 odst. 1 Nařízení, podle kterého musí osoba podléhat právním předpisům pouze jediného členského státu. Příspěvek na péči jako dávka v nemoci je tak závislý na místě pojištění. Pokud je žalobce zdravotně i sociálně pojištěn v jiném členském státě a nevykonává výdělečnou činnost na území ČR, nepodléhá ve věci příspěvku na péči právním předpisům ČR. Vzhledem ke skutečnosti, že Nařízení je přímo závazné a postavené nad předpisy ČR, musí se rozhodovací orgán řídit jeho ustanovením, setrval proto na zamítnutí žaloby.

Podáním ze dne 15. 7. 2016 žalovaný soudu dále sdělil, že žalobce kromě žaloby podal i podnět k přezkumnému správnímu řízení dle § 94 až 99 správního řádu. Rozkladová komise ministryně práce a sociálních věcí sdělila, že neshledala důvod k zahájení přezkumného řízení, neboť v napadeném rozhodnutí nebyla shledána nezákonnost. Přiznání příspěvku brání skutečnost, že žalobce podléhá právním předpisům Slovenské republiky podle Nařízení. Dále se v podání uvádí, že ministryně práce a sociálních věcí dala pokyn k projednání záležitosti žalobce s příslušným slovenským ministrem.

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo podle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). O žalobě rozhodl bez jednání za presumovaného souhlasu žalobce i žalovaného

v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 s. ř. s., kdy na výzvu krajského soudu účastníci nevyjádřili ve stanovené lhůtě s takovým postupem výslovný nesouhlas, a proto se má podle citovaného ustanovení za to, že s takovým postupem souhlasí.

V přezkumném řízení soud vycházel z obsahu předložených správních spisů prvoinstančního a odvolacího správního orgánu. Ověřil, že řízení ve věci příspěvku na péči bylo zahájeno podáním žádosti dne 9. 4. 2015. Dne 4. 5. 2015 bylo provedeno v místě bydliště žalobce (v souladu s § 25 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, dále také jen „ZSS“), sociální šetření, které je jedním z podkladů pro posouzení stupně závislosti lékařem posudkové služby okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „LPS OSSZ“). Posudkem LPS OSSZ Hradec Králové ze dne 27. 5. 2015 bylo stanoveno, že žalobce je ve smyslu ust. § 8 odst. 2 písm. b) ZSS považován za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost). Součástí správních spisů je dále prvoinstanční rozhodnutí, odvolání žalobce, žalobou napadené rozhodnutí o odvolání, a další listiny, uvedené níže. Soud zhodnotil i listiny, které žalobce na podporu svých tvrzení doložil k žalobě.

Soud hodnotil provedené důkazy jednotlivě i v jejich souhrnu (§ 77 odst. 2 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že **žaloba není důvodná**.

Při posouzení věci soud vycházel z následujících rozhodných skutečností, platné právní úpravy a učiněných právních závěrů:

Soud má za prokázané, že žalobce je dle posudku lékařské posudkové služby OSSZ Hradec Králové ze dne 27. 5. 2015 osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II [§ 8 odst. 2 písm. b) ZSS]. Tuto skutečnost žalovaný nijak nespornuje.

V projednávané věci bylo úkolem soudu posoudit, zda žalovaný na případ žalobce správně aplikoval koordinační nařízení EU při posouzení, zda splňuje podmínky nároku příspěvku na péči podle § 7 a násl. zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

V průběhu správního řízení bylo prokázano, že žalobce má trvalý pobyt v České republice, ale je poživatelem starobního důchodu ze Slovenské republiky, který mu vyplácí slovenská Sociální pojišťovna. Tyto skutečnosti žalobce potvrdil jak ve svém odvolání, tak i v žalobě. Dále bylo prokázano, že žalobci je k jeho žádosti o odstranění tvrdosti zákona od ledna 1998 vyplácen Českou správou sociálního zabezpečení rozdíl mezi českým a slovenským důchodem (jedná se o fakultativní dávku, o níž nebylo vydáno žádné rozhodnutí, její vyplácení bylo žalobci oznámeno dopisem ČSSZ ze dne 18. 5. 1998). Bylo rovněž prokázano, že Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR není hlavní pojišťovnou žalobce, ale pojišťovnou výpomocnou v rámci zemí EU (sdělení VZP ČR ze dne 3. 9. 2015). Toto zjištění je rovněž ve shodě s tvrzením žalobce.

Správní orgán I. stupně i žalovaný na základě výše uvedených rozhodných skutečností správně poukázaly na ust. článku 11 odst. 1 Nařízení, podle kterého musí osoba podléhat právním předpisům pouze jediného členského státu.

Ustanovení § 4 odst. 1 písm. j) zákona č. 108/2006 Sb. stanoví okruh oprávněných osob, s tím, že příspěvek na péči je poskytován při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně osobě, které nárok vyplývá z přímo použitelných předpisů Evropské unie (nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) ze dne 29. 4. 2004 č. 883/2004 o koordinaci systému sociálního zabezpečení a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. 9. 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 883/2004).

Příspěvek na péči je dávkou v systému sociálních služeb, jejímž účelem je zajištění potřebné péče osobám závislým na pomoci jiné osoby z důvodu jejich zdravotního postižení. Příspěvek na péči je osobním nárokem žadatele, který má pokrýt náklady spojené se zajišťováním jeho soběstačnosti. Jak správně uvedl žalovaný a prvoinstanční správní orgán ve svém rozhodnutí odkazem na judikaturu Evropského soudního dvora v rozsudku Molenaar C-160/96 z 5. 3. 1998, dále Jauch, C-215/99 z 8. 3. 2001 a další, vzhledem k účelu a charakteru dávky a z hlediska práva EU, je příspěvek na péči považován za „dávku v nemoci“ a podléhá tak pravidlům koordinace podle Nařízení (čl. 3). Podle obecného pravidla jsou peněžité dávky v nemoci vypláceny podle právních předpisů toho státu, kde je osoba pojištěna bez ohledu na to, ve které zemi má bydliště.

Krajský soud přezkoumal žalovaným učiněné závěry včetně závěrů prvoinstančního správního orgánu, které aplikovaly příslušné články Nařízení a neshledal v jejich postupu žádné pochybení, které by mělo za následek nezákonnost napadeného rozhodnutí.

Pokud důchodce pobírá důchod z jiného státu, než je stát jeho bydliště, pak na základě článku 24, 25 a 29 Nařízení podléhá právním předpisům státu, který vyplácí důchod. V řízení bylo nepochybně prokázáno, že žalobce pobírá důchod z jiného státu, než je stát jeho bydliště, je pojištěncem zdravotní pojišťovny v jiném členském státě - SR, přičemž VZP ČR je pojišťovnou toliko výpomocnou, podléhá tak právním předpisům státu, který vyplácí jeho důchod, a tím je v případě žalobce Slovenská republika. Z tohoto důvodu žalobci nárok na příspěvek na péči podle českých právních předpisů nevznikl.

Se závěry žalovaného se soud plně ztotožňuje a dovoluje si na ně odkázat, tak, jak připouští rozsudek NSS ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130, publikovaný pod č. 1350/2007 Sb. NSS, dle něhož *„je-li rozhodnutí žalovaného důkladné, je z něho zřejmé, proč žalovaný nepovažoval právní argumentaci účastníka řízení za důvodnou a proč jeho odvolací námitky považoval za liché, mylné nebo vyvrácené, shodují-li se žalobní námitky s námitkami odvolacími a nedochází-li krajský soud k jiným závěrům, není praktické a ani časově úsporné zdlouhavě a týmiž nebo jinými slovy říkat totéž. Naopak je vhodné správné závěry si přisvojit se souhlasnou poznámkou.“*

Nad rámec výše uvedeného krajský soud konstatuje, že žalobce dle doporučení žalovaného učiněného v závěru napadeného rozhodnutí podal proti rozhodnutí jak tuto žalobu, tak i podnět k přezkumnému správnímu řízení. Ani ministryně práce a sociálních věcí v řízení probíhajícím nezávisle na soudním řízení, neshledala nezákonnost napadeného rozhodnutí. Vzniklou situaci, kterou z právního hlediska nelze hodnotit jinak, než jak výše uvedeno, lze po lidské stránce pochopit

jako nespravedlivou. Její řešení však není možné v rovině právní, ale potažmo toliko v rovině morální, konsenzuální. Ze sdělení žalovaného vyplynulo, že ministryně práce a sociálních věcí jisté kroky v tomto směru učinila.

Soud uzavírá, že neshledal vady správního řízení, které předcházelo vydání napadeného rozhodnutí, žalovaný dostatečně zjistil skutkový stav věci, rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem, proto žalobu jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s.

Výrok o náhradě nákladů řízení soud odůvodňuje ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., dle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Správní orgán, který měl ve věci úspěch, náklady řízení nepožadoval, ostatně podle obsahu spisu mu žádné náklady nad rozsah běžné administrativní činnosti nevznikly, proto bylo rozhodnuto tak, jak je ve výroku II. rozsudku uvedeno.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Hradci Králové dne 27. září 2016

JUDr. Ivona Šubrtová v. r.
samosoudkyně